

Lähtettäjä:

Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys —
Helsingforstraktens Ornitologiska Förening Tringa ry
Annankatu 29 A 16
00100 Helsinki
suojelusihteeri@tringa.fi

Vastaanottaja:

Uudenmaan liitto
Esterinportti 2 B
00240 Helsinki
toimisto@uudenmaanliitto.fi

Muistutus Östersundomin maakuntakaavaehdotuksesta

Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys — Helsingforstraktens Ornitologiska Förening Tringa ry:n (rek.nro 116.353, 3100 jäsentä vuonna 2017) tarkoituksena on edistää ja kehittää lintuharrastusta, lintujen- ja luonnonsuojelua sekä toimia alueensa lintuharrastajien ja tutkijoiden yhdyssiteenä. Yhdistyksen toiminta-alue on Helsinki ja sen ympäristö (entinen Uudenmaan maakunta sekä Sipoo entisellä Itä- Uudellamaalla).

Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys Tringa ry on tutustunut Östersundomin uuteen maakuntakaavaehdotukseen ja lausuu siitä mielipiteenään seuraavaa.

Aluksi

Pidämme Östersundomin maakuntakaavaehdotusta luontoarvojen kannalta edelleen kestävämmänä. Kaavan myötä alueen ekologinen verkosto pirstoutuu, arvokkaita luontokohteita jää rakentamisen alle ja lajisto yksipuolistuu. Erityisesti linnustoon kohdistuu suuria haitallisia vaikutuksia, mitä pidämme maankäyttö- ja rakennuslain luontoarvojen vaalimista koskevien vaatimusten vastaisina.

Sipoonkorven metsäalueen eteläosat

Kaava-alueen pohjoispuolella sijaitsevat luontokohteet jäävät kaavaehdotuksessa edelleen täysin paitsioon. Sipoonkorven metsämantereen eteläosien rakentaminen johtaisi huomattavan laajojen metsäalueiden häviämiseen, millä olisi merkittäviä haitallisia vaikutuksia Sipoonkorven luontoarvoihin ja myös Sipoonkorven Natura-alueeseen.

Kaavaselostuksen mukaan: *”Maakuntakaavaratkaisulla turvataan maakunnalliset ja valtakunnalliset suojeluarvot, viheralueet ja viheryhteydet”*. Tämä ei pidä paikkaansa, sillä Sipoonkorven maakunnallisesti tärkeän MAALI-lintualueen eteläosat jäävät kaavaehdotuksessa rakentamisen alle. Vaadimme, että rakentaminen rajataan maakuntakaavassa MAALI-alueen ulkopuolelle ja MAALI-alue osoitetaan luokaavamerkinnällä. Tätä vaatimusta olemme johdonmukaisesti esittäneet läpi kaavoitusprosessin. Myös voimajohdon ohjeellinen linjaus tulee poistaa ja osoittaa nykyisen voimalinjan yhteyteen.

MAALI-alueen lisäksi Sipoonkorven metsäalueen eteläosat ovat monin paikoin myös muun luonnon monimuotoisuuden kannalta erittäin merkittäviä kohteita, jotka tulee ottaa huomioon kaavaratkaisussa. Esimerkiksi työpaikka-aluevaraus ulottuu pohjoispuoliskossaan luontoarvoiltaan edustavien metsien päälle.

Mustavuoren lehto ja Östersundomin lintuvedet-Natura-alue

Valtakunnallisesti merkittävää metsäekologista yhteyttä Kasabergetin ja Sipoonkorven välillä on laajennettu, mikä on positiivista luontoarvojen säilymisen kannalta. Suunniteltu maankäyttö vaikuttaa tästä huolimatta edelleen haitallisesti Natura-alueen arvoihin mm. lisääntyvän virkistyskäytön vuoksi.

Natura-alueen ympäristön jättäminen valkoiseksi alueeksi on kaavan selkeä heikkous eikä se ole asianmukainen ratkaisu alueen luontoarvojen turvaamisen kannalta. Katsomme, että maankäyttö tulisi maakuntakaavassa ratkaista kokonaisuutena, eikä jättää mitään osa-aluetta epävarmaksi, sillä se vaikuttaa muun muassa kokonaisvaikutusten arviointiin. Myöhemmin päätettävä selvitysalueen maankäyttö voi merkittävästi muuttaa kaavakokonaisuuden yhteisvaikutuksia linnustoon ja muihin luontoarvoihin. Tässä yhteydessä painotamme, että kansalliset viranomaiset voivat antaa hyväksyntänsä Natura-alueeseen vaikuttavalle suunnitelmalle tai hankkeelle vasta varmistuttuaan siitä, ettei tämä vaikuta kyseisen alueen koskemattomuuteen.

Myös ELY-keskus on edellyttänyt alueen maankäytön ratkaisemista maakuntakaavassa. ELY-keskuksen mukaan selvitysalue tulisi merkitä osin suojelualueena ja muilta osin turvata alueen säilyminen pääosin rakentamattomana nykyisen kaltaisessa käytössä. Vastaavasti Östersundomin yhteisen yleiskaavan Natura-arviosta antamassa lausunnossaan ELY-keskus on todennut, että alueen osoittaminen selvitysalueena ei riittävällä varmuudella sulje pois merkittäviä haittavaikutuksiakehräjän ja Natura-alueen eheyden osalta.

Muistutamme myös edelleen alueella sijaitsevasta maakunnallisesti tärkeästä Östersundomin lintuvedet MAALI-lintualueesta (Ellermaa 2010). MAALI-alueen rajaus sisältää Östersundomin rehevät merenlahdet, mutta rajaus poikkeaa kuitenkin Natura-alueesta. Katsomme, että MAALI-alueen linnustoarvot tulee turvata rajaamalla muu maankäyttö alueen ulkopuolelle ja osoittamalla alue luo-kaavamerkinnällä.

Muuta

Myös muut kaava-alueella sijaitsevat vähintään maakunnallisesti arvokkaat luontokohteet tulee turvata. Esimerkiksi Granössä sijaitsevat valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat luontokohteet tulee osoittaa maakuntakaavassa SL-varauksina. Lisäksi virkistysalueiden kaavamääräys mahdollistaa edelleen mm. paikallisteiden sekä yhdyskuntateknisen huollon rakentamisen. Katsomme, että kaavamääräyksiä tulee tarkistaa sellaisiksi, että ne turvaavat paremmin luontoarvojen säilymisen.

Lopuksi

Kummeksumme tapaa, jolla Östersundomin kaavoitusta on viety eteenpäin. Maakuntakaavan ja yleiskaavan laatiminen samanaikaisesti on näkemyksemme mukaan johtanut siihen, että yleiskaavan tavoitteet ovat ohjanneet maakuntakaavan ratkaisuja, mikä on vastoin lainsäädännön vaatimuksia ja kaavahierarkiaa. Toisin sanoen yleiskaavaa on ryhdytty laatimaan voimassa olevan maakuntakaavan vastaisesti.

Östersundomin kaavoitusta on kokonaisuudessaan toteutettu painottaen yksipuolisesti rakentamista ja ottamatta aidosti huomioon alueen merkittäviä luontoarvoja. Nykyinen lainvoimainen maakuntakaava säilyttää suunniteltua kaavaa paremmin Natura-alueiden tarkoituksen ja tavoitteet ja antaa lähtökohdat Östersundomin maakuntakaavan sellaiselle vaihtoehdolle, joka on tasapuolisempi maankäyttö- ja rakennuslain lakisääteisten tavoitteiden kannalta.

Esitämme Uudenmaan liitolle, että Östersundomin maakuntakaava palautetaan uuteen valmisteluun, jonka lähtökohdaksi on aidosti luonnon huomioiva maankäyttö. Uudessa kaavaratkaisussa selvitysalueen maankäyttö tulee ratkaista tavalla, joka varmistaa Natura-alueen arvojen säilymisen. Käytännössä tämä tarkoittaa selvitysalueen merkinnän muuttamista tarpeellisin osin suojelualueeksi ja virkistysalueeksi. Lisäksi kaavassa

tulee turvata myös muut merkittävät luontoarvot, kuten maakunnallisesti tärkeiden lintualueiden arvojen säilyminen.

Pyydämme ystävällisesti kirjallista vastinetta ylläolevaan osoitteeseen.

Helsingissä 3.1.2017

Jukka Hintikka
puheenjohtaja

Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys Tringa ry —
Helsingforstraktens Ornitologiska Förening Tringa ry

Lähteet

Ellermaa, M. (2010): Maakunnallisesti tärkeät lintualueet ja niiden tunnistaminen Uudellamaalla. Tringa 37.- 38.: 140 – 174.

ELY-keskus. 2017a. Lausunto yleiskaavaehdotuksesta, Östersundomin yhteinen yleiskaava. 27.10.2017.

ELY-keskus. 2017b. Luonnonsuojelulain 65 §:n mukainen lausunto Östersundomin yhteisen yleiskaavan Natura-arvioinnista. 27.10.2017.

Ojala, T., Kiiski, J. & Mäkinen, J. 2017. Östersundomin alueen maakuntakaava – suora vaihtoehto. Natura-arviointi.